

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่ามีสำนวนจีนและสำนวนไทยอยู่ไม่น้อยที่มีวิธีเปรียบที่คล้ายคลึงกัน เช่น

สำนวนจีน

動心娛目

dòng xīn yú mù

ตื้นใจสุขตา

眼明手快

yǎn míng shǒu kuài

ตาไวมือไว

眉來眼去

méi lái yǎn qù

ยักคิ้วหลั่งตา

以眼還眼，以牙還牙

yǐ yǎn huán yǎn , yǐ yá huán yá

ตาต่อตาฟันต่อฟัน

眼內無珠

yǎn nèi wú zhū

ตาไม่มีแวว

สำนวนไทย

ตื้นตาตื้นใจ

หูไวตาไว

เล่นตา

ตาต่อตาฟันต่อฟัน

ตาไม่มีแวว

อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีผู้ศึกษาสำนวนจีนและสำนวนไทยไว้บ้างแล้ว แต่ก็ยังไม่มีผู้ใดศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำบอกอวัยวะ “ตา” มาก่อน ซึ่งอวัยวะ “ตา” นั้นถือว่าเป็นอวัยวะหนึ่งที่สำคัญมากของร่างกาย เพราะทำให้เราสามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้ ดังนั้นสำนวนที่เกี่ยวข้องกับ “目 mù ” และ “眼 yǎn ” จึงมีจำนวนมาก และก็มีหลากหลาย

จากที่ศึกษาผู้วิจัยพบว่าในสำนวนจีนมีสำนวนที่มีคำบอกอวัยวะ “ ตา ” อยู่จำนวน 244 สำนวน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าน่าจะนำสำนวนเหล่านี้มาศึกษาเปรียบเทียบกับสำนวนไทยที่มีคำบอกอวัยวะ “ ตา ”

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะรูปแบบ โครงสร้างของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำบอกอวัยวะ
2. เพื่อศึกษาความหมายและบทบาทหน้าที่ในภาษาของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำบอกอวัยวะ “ ตา ”
3. เพื่อเปรียบเทียบความหมายและเพื่อแสดงถึงความเหมือนและแตกต่างกันของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำบอกอวัยวะ “ ตา ”

1.3 สมมติฐาน

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่า ความหมายของคำบอกอวัยวะ “ ตา ” ในสำนวนจีนและสำนวนไทยต่างก็มีความหมายโดยตรงและโดยนัย อีกทั้งสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำบอกอวัยวะ “ ตา ” นั้น มีวิธีเปรียบเทียบที่เหมือนกัน คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน

1.4 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมและนำมาศึกษามีดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวกับสำนวนจีนและสำนวนไทย
2. งานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทย
3. สำนวนจีนจากพจนานุกรมสำนวนจีนฉบับต่าง ๆ
4. สำนวนไทยจากหนังสือสำนวนไทยต่าง ๆ

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะสำนวนจีนที่มีคำบอกอวัยวะ “ ตา ” (“ 眼 ” 或者 “ 目 ”)
2. ศึกษาเฉพาะสำนวนไทยที่มีคำบอกอวัยวะ “ ตา ”
3. สำนวนจีนที่ศึกษาเป็นสำนวนที่ใช้กันอยู่ในภาษาพูดปัจจุบัน

1.6 วิธีการนำเสนอ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเขียนเป็นภาษาไทย แต่ในวิทยานิพนธ์ก็จำเป็นต้องมีตัวอักษรจีนอยู่บ้าง เช่น ตัวอย่างคำ จำนวนและประโยค ซึ่งตัวอย่างเหล่านี้จะยกมาประกอบในวิทยานิพนธ์ด้วยตัวพิมพ์อักษรจีน โดยจะให้เสียงอ่านเป็นสัทอักษรและคำแปลภาษาไทยไว้ด้วย บางครั้งอาจจะให้ตัวอักษรจีนพร้อมทั้งคำอธิบายไว้ที่เชิงบรรทัดในกรณีที่ผู้วิจัยเห็นว่าคำหรือสำนวนนั้น ๆ ควรมีคำอธิบายเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ในบางสำนวนที่ยกมาประกอบนั้น จะขีดเส้นใต้คำบอกอวัยวะ “ตา” และคำบอกอวัยวะอื่น ๆ เพื่อให้เห็นคำบอกอวัยวะในสำนวนนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมหนังสือเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับสำนวนจีนและสำนวนไทย เพื่อศึกษาสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้
2. คัดเลือกสำนวนที่มีคำบอกอวัยวะจากหนังสือต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์
3. วิเคราะห์สำนวนที่มีคำบอกอวัยวะ “ตา” และศึกษาเปรียบเทียบตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
4. สรุปผลการวิจัยและจัดพิมพ์

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เห็นความเหมือน ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของโครงสร้าง ความหมาย และการนำเสนอของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำบอกอวัยวะ “ตา”
2. ผู้ที่ศึกษาและผู้สนใจสำนวนจีนและสำนวนไทยสามารถเข้าใจถึงรูปแบบที่หลากหลาย และเนื้อหาที่ครอบคลุม อีกทั้งยังสามารถใช้สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำบอกอวัยวะ “ตา” ได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการวิจัยต่อไปสำหรับผู้ศึกษาสำนวนจีนและสำนวนไทย

1.9 ระบบสัทอักษรที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

งานวิจัยนี้ได้ถอดเสียงตัวอักษรจีนด้วยระบบ Hànyǔ Pīnyīn ซึ่งเป็นระบบถอดเสียงภาษาจีนกลางที่ใช้เป็นทางการในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังนี้ (ประพิน มโนมัยวิบูลย์, 2541)

สัทอักษรแทนเสียงพยัญชนะ 24 เสียง

b (ป) ¹	p (ผ,พ)	m (ม)	f (ฝ,ฟ)
d (ด)	t (ถ,ท)	n (น)	l (ล)
g (ก)	k (ข,ค)	h (ห)	
j (จ)	q (ช,ฉ)	x (ข)	
z (จ)	c (ช,ฉ)	s (ส,ซ)	
zh (จ)	ch (ช,ฉ)	sh ² (ฉ,ช)	r (ร)
ng (ง)	y (ย)	w ³ (ว)	

สัทอักษรแทนเสียงสระ 25 เสียง

1. สัทอักษรแทนเสียงสระเดี่ยว 9 เสียง

a (อา)	o (อัว+โอะ)	e (เออ)
i ⁴ (อี / อิ, อี้)	u (อู)	ü ⁵ (อู+อี)

¹ ในวงเล็บคือพยัญชนะและสระภาษาไทย ที่เทียบได้กับเสียงของสัทอักษรในระบบ Hànyǔ Pīnyīn

² เสียง sh ออกเสียงคล้ายเสียง sh ในภาษาอังกฤษ ในที่นี้จะใช้ตัวอักษร ฉ แทนเสียง sh แต่ในกรณีที่ไม่สามารถผันเสียงวรรณยุกต์โดยใช้ตัว ฉ ได้ ก็จะใช้ตัว ช แทน โดยจะมีจุดใต้ตัว ช เป็นเครื่องหมายแสดงดังนี้ ช

³ เสียงพยัญชนะ ng ในภาษาจีนกลางใช้เป็นพยัญชนะสะกดเท่านั้น ส่วนเสียง y และ w เป็นเสียงพยัญชนะกึ่งสระ ใช้เขียนแทนเสียงสระ i และ u ตามลำดับเมื่อเป็นเสียงสระผสมซึ่งอยู่ในตำแหน่งต้นพยางค์ และใช้เขียนไว้หน้าสระเดี่ยว i และ u ตามลำดับเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น นอกจากนี้ยังเขียน y ไว้หน้าเสียงสระ ü ทั้งที่เป็นสระเดี่ยวและสระผสมเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น

⁴ ถ้าไม่มีตัวพยัญชนะสะกดจะเทียบได้กับเสียง อี และถ้ามีพยัญชนะสะกดจะเทียบได้กับเสียง อิ และถ้าปรากฏหลังพยัญชนะ z, c, s, zh, ch, sh และ r จะใช้แทนเสียง อี้

⁵ เสียงสระ ü คือ üa กับ üe จะปรากฏรวมเฉพาะกับเสียงพยัญชนะต้น n-, l-, q-, x-, y- และเมื่ออยู่หลังตัวสัทอักษร 4 ตัวหลัง คือ j-, q-, x-, y- จะเขียนโดยละเครื่องหมาย ü ใช้แต่รูป u

er (เออร์) ê¹ (เอะ)

2. ตัวอักษรแทนเสียงสระผสม 16 เสียง

ai (ไอ, อาย)	ei (เอ+อี)	ao (เอา, อาว)	ou (โอ+อู)
ia (อี+อา)	ie (อี+เอะ)	io ² (อี+โอ)	ua (อัว+อา)
uo (อัว+โอ)	ue ³ (อู+เออ)	ua (อู+อี+อา)	ue (อู+อี+เอะ)
iao (อี+อา+โอ)	iou ⁴ (อี+โอ+อู)	uai (อู+อา+อี)	uei (อู+เอ+อี)

เครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ 4 เสียง

- เสียงหนึ่ง (ออกเสียงคล้ายเสียงตรีภาษาไทย)
- ✓ เสียงสอง (ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงจัตวาในภาษาไทย)
- ✓ เสียงสาม (ออกเสียงไม่ใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์ไทยเสียงใดเลย โดยจะออกเสียงต่ำในตอนแรกแล้วจะผันเป็นเสียงสูงในตอนท้าย)
- ✓ เสียงสี่ (ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงโทในภาษาไทย)

การแสดงเครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ในระบบถอดเสียงภาษาจีนกลางนี้จะต้องเขียนเครื่องหมายไว้เหนือรูปสระ หากสระนั้นเป็นสระผสมก็จะเขียนเครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ไว้เหนือรูปสระที่เป็นสระหลัก

¹ เสียงสระ ê นี้ใช้ตามคำพ้องน้อยมาก มักจะใช้ร่วมกับเสียงสระ i และ ü เป็นเสียงสระผสม ie และ üe การเขียนเสียงสระ ê ในเสียงสระผสมจะเขียนโดยละเครื่องหมาย ^ ใ้แค่รูป e เช่น xiè และ yè

² เสียงสระ io จะปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะสะกด ng เท่านั้น

³ เสียงสระผสม ue นี้ เมื่อปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะสะกด n และมีเสียงพยัญชนะต้นอื่นอยู่ด้วย จะเขียนเป็น un

⁴ เสียงสระผสม iou และ uei ตามระบบการเขียนตัวอักษรจีน กำหนดให้เขียนเป็น iu และ ui ตามลำดับ เมื่อปรากฏร่วมกับพยัญชนะอื่น